

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/1380/2015
Identifikačné číslo spisu: 7103898116
Dátum vydania rozhodnutia: 14.04.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Daniela Sučanská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:7103898116.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu X. O., bývajúceho v N., zastúpeného JUDr. Annou Lacovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Pražská č. 4, proti žalovanému Ing. D. T., bývajúcemu v I., zastúpenému JUDr. Jozefom Göblom, advokátom so sídlom v Košiciach, Jantárova č. 30, o zaplatenie 21 576,05 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 16 C 318/2003, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 23. júna 2015 sp. zn. 6 Co 685/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Košice I rozsudkom z 21. februára 2014 č.k. 16 C 318/2003-521 zaviazal žalovaného zaplatiť v lehote troch dní žalobcovi 21 576,05 € s 15,5 % úrokom z omeškania od 22. apríla 2002 do zaplatenia a na účet súdu prvého stupňa 1 078,50 € súdneho poplatku. Zároveň vyslovil, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. V odôvodnení uviedol, že vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že účastníci sa zmluvou uzavretou 31. marca 1998 označenou ako zmluva o zabezpečení záväzkov dohodli, že pre prípad budúceho predaja bytu nachádzajúceho sa v I., na I.. XX tretej osobe si rozdelia kúpnu cenu predajom získanú v rovnakom podiele po 50 % po vklade vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností v prospech nového vlastníka. K predaju predmetného bytu žalovaným tretej osobe došlo 24. januára 2002, vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností bol povolený 13. februára 2002 s účinkami ku dňu 25. januára 2002. Nadobúdatelia tohto bytu zaplatili žalovanému kúpnu cenu v sume 1 300 000 Sk, avšak k plneniu povinnosti žalovaným na základe zmluvy uzavretej medzi ním a žalobcom 31. marca 1998 nedošlo. Preto súd prvého stupňa s poukazom na § 51 Občianskeho zákonníka a keďže v danom prípade nezistil ani rozpor s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, žalobe v celom rozsahu vyhovel. O príslušenstve pohľadávky rozhodol podľa § 517 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. (§ 10a nariadenia vlády č. 586/2008 Z.z.).

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalovaného rozsudkom z 23. júna 2015 sp. zn. 6 Co 685/2014 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.). V odôvodnení uviedol, že vec preskúmal v

mediach a z dôvodov podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného nemožno priznať úspech, lebo súd prvého stupňa vo veci vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu, riadne zistil skutkový stav, výsledky vykonaného dokazovania vyhodnotil správne a správne posúdil vec aj po právnej stránke. Súčasne uviedol, že v zmysle § 224 os. 4 O.s.p. o trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie. Uviedol, že v konaní mu bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Vadu tejto povahy videl v nedostatočnom zistení skutkového stavu veci, v nevykonaní ním navrhnutých dôkazov, v nesprávnom hodnotení dôkazov, v prietáhoch v konaní, v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, v nerešpektovaní § 226 O.s.p. prvostupňovým súdom po zrušení jeho predchádzajúceho rozsudku uznesením Krajského súdu v Košiciach zo 14. februára 2012 sp. zn. 6 Co 218/2011. Z týchto dôvodov žiadal rozsudky súdov oboch nižších stupňov zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žalovaného uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu je vecne správne, dôvody dovolania považoval za neopodstatnené. Navrhol dovolanie ako neprípustné odmietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie žalovaného smeruje proti rozsudku. Dovolanie proti rozsudku je prípustné, ak je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie je prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Prípustnosť dovolania žalovaného z uvedených ustanovení nevyplýva - napadnutý nie je zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), dovolací súd v tejto veci dosiaľ nezaujal záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.) a dovolanie smeruje proti takému potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky uvedené v § 238 ods. 3 O.s.p.

Dovolanie žalovaného by bolo procesne prípustné, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú taxatívne vymenované v ustanovení § 237 ods. 1 O.s.p. O vadu tejto povahy ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nie je významný subjektívny názor

účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. neboli v dovolaní namietané a v dovolacom konaní ich existencia nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania žalovaného preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

Podľa názoru žalovaného je konanie postihnuté vadou podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - vid' napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerat' do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

1. Žalovaným namietaná neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdov, ku ktorým (údajne) dospeli v procese dokazovania, môže zakladat' (nanajvýš) tzv. inú vadu konania; v prípade neúplnosti skutkových zistení alebo nesprávnosti skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (vid' viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Ak k tejto nesprávnosti v súdnom konaní dôjde, nie je ňou znemožnená realizácia procesných oprávnení účastníka konania. Pre úplnosť treba dodat', že dovolací súd nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovat' vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od prvostupňového a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - vid' § 243a ods. 2, in fine O.s.p. („dokazovanie však nevykonáva“). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhat' revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

2. Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (vid' § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykonal všetky účastníkom navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 písm. f/ O.s.p., lebo týmto postupom súd neodňal účastníkovi možnosť pred súdom konať (porovnaj R 37/1993 a R 125/1999).

3. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. (vid' tiež napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011).

4. Dovolateľ v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. namieta, že rozhodnutie odvolacieho súdu je neodôvodnené, nepreskúmateľné.

Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu,

môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“. Toto stanovisko bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016.

Najvyšší súd, stotožňujúc sa v preskúmvanej veci so závermi, na ktorých spočíva predmetné stanovisko, skúmal, či v danej veci ide o taký výnimočný prípad, kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Dovolací súd však nezistil, že by o takýto prípad v prejednávanej veci išlo; odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu obsahuje vysvetlenie dôvodov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie.

Správnosť takéhoto nazerania na problematiku nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia a jej dôsledkov potvrdzujú tiež rozhodnutia ústavného súdu napr. sp. zn. I. ÚS 184/2010, III. ÚS 184/2011, I. ÚS 264/2011, I. ÚS 141/2011, IV. ÚS 481/2011, III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 208/2012, III. ÚS 551/2012, IV. ÚS 90/2013, IV. ÚS 196/2014, I. ÚS 287/2014, I. ÚS 606/2014, I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015.

5. Žalovaný existenciu vady podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. videl aj v zbytočných prietáhov konaní, pretože konanie trvá viac ako 12 rokov.

V zmysle § 6 O.s.p. súd postupuje v konaní v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná. Tomu korešpondujúce procesné právo účastníka môže byť v určitom prípade negatívne dotknuté nečinnosťou súdu, ktorej dôsledkom sú prietahy v konaní. Právnym prostriedkom ochrany v prípade ich vzniku je právo účastníka obracať sa so sťažnosťou na orgány súdnej správy a právo podať sťažnosť na Ústavný súd Slovenskej republiky. I keď neodôvodnená nečinnosť súdu môže komplikovať účastníkom výkon ich procesných práv, nápravu možno dosiahnuť iba vyššie uvedenými prostriedkami ochrany.

Prietahy v súdnom konaní nie sú judikatúrou najvyššieho súdu považované za dôvod, ktorý by bez ďalšieho zakladal procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (viď napríklad rozhodnutie najvyššieho súdu, ktoré bolo uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 4/2005, III. ÚS 199/02, II. ÚS 26/95). Preto námietka žalovaného, že v konaní dochádza k prietahom [i keby prípadne bola opodstatnená (pozn.: dovolací súd sa nezaoberal otázkou, či sa v konaní vyskytli prietahy)], sa v zmysle vyššie uvedeného netýka okolnosti spôsobilej založiť prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ ods. 1 O.s.p.

6. Žalovaný za ďalší dôvod odňatia možnosti konať pred súdom považoval nerešpektovanie § 226 O.s.p. súdom prvého stupňa po zrušení jeho predchádzajúceho rozsudku uznesením Krajského súdu v Košiciach zo 14. februára 2012 sp. zn. 6 Co 218/2011 súdu. Takéto odôvodnenie odňatia možnosti konať pred súdom však dovolací dôvod podľa § 237 písm. f/ ods. 1 O.s.p. nenapĺňa (viď napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 100/2011).

7. Keďže v prejednávanej veci nemožno prípustnosť podaného dovolania vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho v zmysle § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol. Riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, otázkou vecnej správnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu sa nezaoberal.

8. O trovách dovolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa. Najvyšší súd o trovách dovolacieho konania nerozhodol z týchto dôvodov:

V zmysle § 151 ods. 3 O.s.p. v zložitých prípadoch, najmä z dôvodu väčšieho počtu účastníkov konania alebo väčšieho počtu nárokov uplatňovaných v konaní súd môže rozhodnúť, že o trovách konania rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej; ustanovenie § 166 sa nepoužije. Ustanovenia odsekov 1 a 2 platia primerane s tým, že lehota troch pracovných dní plynie od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Na obsah a účel ustanovenia § 151 ods. 3 O.s.p. nadväzuje § 224 ods. 4 O.s.p., podľa ktorého ak odvolací súd rozhoduje o odvolaní proti rozhodnutiu vo veci samej, ktorým nebolo rozhodnuté o trovách konania z dôvodu postupu podľa § 151 ods. 3, o trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa (§ 224 ods. 4 O.s.p.).

V danej veci prvostupňový súd vo výrokovej časti svojho rozhodnutia uviedol, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (§ 151 ods. 3 O.s.p.). Ani odvolací súd nerozhodol o trovách konania. O trovách prvostupňového a odvolacieho konania nebolo teda dosiaľ rozhodnuté. Najvyšší súd v takom prípade konštantne zastáva názor, že ak dovolací súd rozhoduje o dovolaní proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, ktorým nebolo rozhodnuté o trovách konania z dôvodu postupu podľa § 151 ods. 3 a § 224 ods. 4 O.s.p., o trovách dovolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa (viď obdobne napríklad sp. zn. 3 Cdo 188/2013, 3 Cdo 208/2014, 3 Cdo 506/2014, 3 Cdo 180/2015, 3 Cdo 470/2015, 3 Cdo 898/2015).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.